

І. С. Тімуш,

доктор юридичних наук, професор
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8090-4450>

О. В. Ястремська,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВІДХОДАМИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mails: iryana.timush@npp.nau.edu.ua, 7289480@stud.nau.edu.ua

Мета: виявлення особливостей господарської діяльності комунальних підприємств, для яких діяльність у сфері поводження з відходами/управління відходами є основною, формування пропозицій щодо усунення недоліків правового регулювання такої діяльності та вдосконалення відповідного законодавства. **Методи дослідження:** застосовано у поєднанні загальні (аналізу, синтезу, порівняння, індукції, дедукції) та спеціальні методи дослідження (системно-функціональний, формально-логічний, формально-юридичний). **Результати:** доведено, що на сьогодні комунальні підприємства залишаються основним видом суб'єктів господарювання у сфері відходів на місцевому рівні. Їхня господарська діяльність здебільшого має збитковий і дотаційний характер. Органи місцевого самоврядування і самі комунальні підприємства, основна діяльність яких пов'язана з відходами, не сприяють конкуренції суб'єктів господарювання у сфері відходів. Новий Закон України «Про управління відходами» зберігає ризики негативного впливу органів місцевого самоврядування на конкуренцію суб'єктів господарювання у сфері відходів. Даний нормативно-правовий акт конкретизує права і обов'язки різних суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, чільне місце відводить комунальному підприємству – адміністратору послуги з управління побутовими відходами. Обґрунтовано пріоритетність саме діяльності комунальних підприємств у сфері збирання, вивезення, утилізації і переробки, захоронення відходів за умови вдосконалення системи контролю за їх діяльністю, особливо з боку Антимонопольного комітету України. **Обговорення:** доцільність муніципалізації послуг з утилізації відходів, регульованість тарифів на побутові відходи, що не сприяє прибутковості підприємств, види і обсяги стимулювання комунальних підприємств, що функціонують у сфері відходів, здійснення державно-приватного партнерства, а також партнерства між територіальними громадами і суб'єктами підприємництва приватного сектора економіки для вирішення проблем з відходами.

Ключові слова: господарська діяльність; комунальні підприємства; відходи; управління відходами.

Постановка проблеми та її актуальність. Збільшення виробництва і продажу товарів та послуг у відповідь на підвищений запит суспільства, добробут якого зростає, неминуче призводить до збільшення виробничих та побутових відходів, а отже до екологічних загроз. Як на-

слідок, потребує вирішення проблема утилізації чи переробки або якогось іншого застосування відходів. Зрозуміло, що будь-які дії стосовно відходів не повинні шкодити навколишньому природному середовищу та здоров'ю людей. Саме тому операції з відходами потребують до-

тримання певних умов і правил, застосування інвестицій і новітніх технологій, а також контролю за їх здійсненням. Суб'єкти господарювання у сфері поводження з відходами самостійно вирішити проблему відходів не можуть, а відтак потребують певної підтримки, спрямування, організації їхньої специфічної господарської діяльності на місцевому, регіональному і загальнодержавному рівні. Разом з тим, діяльність комунальних підприємств у сфері відходів за підтримки органів місцевого самоврядування набуває збиткового характеру і призводить до фактичного усунення будь-якої конкуренції. Отже, необхідні інші підходи, зміни в організації діяльності щодо поводження з відходами та зміни у її правовому регулюванні. Прийняття Закону України «Про управління відходами» наразі перший крок до комплексного вирішення проблеми, проте поки що не реалізований.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідженням проблем утворення, класифікації відходів, поводження з ними, їх впливу на екологію, здійснення господарської діяльності у сфері відходів займалися вітчизняні вчені І.Зозуля, Я.Костенко, Н.Корнякова, В.Мищенко, О.Мельник, Н.Обіюх, С.Онищенко, В.Рядінська, Н.Пінкевич, І.Співак, В.Шевчук, В.Голяк, Х.Чопко, В.Ярчак та ін. Проте господарській діяльності комунальних підприємств у сфері відходів достатня увага не приділялася.

Виклад основного матеріалу. Комунальні підприємства створюються органами самоврядування і діють з метою забезпечення потреб територіальних громад. До таких потреб відносяться зокрема і вивезення та утилізація/переробка побутових відходів. Наприклад, комунальне підприємство «Київкомунсервіс» здійснює господарську діяльність відповідно до Правил надання послуг з вивезення побутових відходів затверджених Кабінетом Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070, Рішення від 30 жовтня 2008 року № 582/582 «Про впровадження діяльності у сфері поводження з відходами (крім токсичних та особливо небезпечних) у м. Києві. Метою його діяльності є: забезпечення реалізації заходів щодо розвитку системи поводження з відходами у місті Києві, рішень та розпоряджень міської ради та її викона-

вчого органу з питань запобігання або зменшення обсягів утворення відходів, їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, видалення та утилізації, розміщення та знешкодження. До основних обов'язків КП «Київкомунсервіс» входить: розвиток системи поводження з відходами у місті Києві; надання послуг щодо своєчасного та повного вивезення побутових відходів від місць їх утворення до визначених місць утилізації; координація та контроль за діяльністю підприємств-перевізників твердих побутових відходів; впровадження роздільного збору побутових відходів в столиці.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про відходи» територіальні громади є власниками відходів, що утворюються на об'єктах комунальної власності чи знаходяться на їх території і не мають власника або власник яких невідомий (безхазяйні відходи) [1]. З цього визначення випливає, що й інші види відходів, окрім побутових, потребують вирішення питання про поводження з ними на місцевому рівні.

У новому Законі «Про управління відходами» територіальні громади також віднесені до суб'єктів права власності на відходи. Положення ч. 2 ст. 11 даного Закону конкретизують, що територіальні громади є власниками відходів, переданих їх утворювачами або попередніми власниками до систем управління побутовими відходами [2]. Але по іншому законодавець врегулював питання про безхазяйні відходи: у випадку виявлення відходів, власник яких не встановлений, вони передаються суб'єкту господарювання у сфері управління відходами, а усунення негативних наслідків, спричинених відходами, здійснюється за рахунок державного або місцевого бюджету.

Організаційні та економічні чинники показують і доводять, що господарську діяльність у сфері поводження з побутовими відходами нині здійснюють саме комунальні підприємства. Реформування законодавства, що регулює відносини, предметом яких є відходи, свідчить про відведення ключової ролі цим суб'єктам господарювання у збиранні, перевезенні, відновленні та видаленні побутових відходів і в подальшому. Відповідно до ст. 33 Закону України «Про управління відходами», який вступить у чин-

ність 09.07.2023 року, перелічені операції віднесено до складу послуги з управління побутовими відходами, яка є комунальною. У ч. 2 ст. 32 цього нормативно-правового акта визначено, що виключно комунальне підприємство може бути адміністратором послуги з управління побутовими відходами. А нормою ч. 4 ст. 32 зазначеного Закону йому заборонено здійснювати іншу діяльність, крім діяльності, пов'язаної з адмініструванням послуги з управління побутовими відходами. Отже, варто зауважити на вузькій спеціалізації такого суб'єкта господарювання та на делегуванні йому певних управлінських повноважень у сфері відходів.

Разом з тим, аналізуючи законодавчі новели, необхідно акцентувати й на тому, що не всі комунальні підприємства, які здійснюють діяльність, пов'язану з відходами, мають статус адміністратора послуги з управління побутовими відходами. Комунальні підприємства або підприємства інших видів чи суб'єкти господарювання інших організаційно-правових форм здійснюватимуть: 1) збирання та перевезення побутових відходів; 2) відновлення та видалення їх.

Суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, може бути виконавцем послуги з управління побутовими відходами, якщо таким виконавцем не є адміністратор цієї послуги (ч. 5 ст. 33 Закону «Про управління відходами»).

На сьогодні комунальні підприємства залишаються основним видом суб'єктів господарювання у сфері відходів на місцевому рівні. Найчастіше вони дотуються з місцевих бюджетів, отримують необхідну допомогу, спеціальний транспорт, навіть цілі полігони побутових відходів, власниками яких також є територіальні громади. Наприклад, комунальному підприємству «Славутське житлово-комунальне об'єднання», що у Хмельницькій області, на праві постійного користування був наданий полігон побутових відходів (сміттєзвалище), розміщений на території Крупецької сільської ради. Комунальному підприємству «Спецкомунтранс», що у м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області, на праві господарського відання у тимчасове безоплатне користування

засновником було передано автомобілі, контейнери для сміття, урни, сміттєвози, контейнери для ПЕТ пляшок тощо. Комунальному підприємству «КАТП07801» Ужгородської міської ради надано в експлуатацію полігон та здійснено 23 внески до статутного фонду [3].

За період з 2017 і до липня 2019 року показник кількості комунальних підприємств зареєстрованих у сфері збирання безпечних відходів, був одним з найбільших – 340 комунальних підприємств [3, с. 16]. За даними Державної податкової служби у 2018 році 33 комунальних підприємства, які займалися збиранням, обробленням й видаленням відходів та відновленням матеріалів, мали негативний дохід [3, с. 17]. Отже, можна зробити висновок про те, що більшість комунальних підприємств, які господарюють у сфері відходів, є дотаційними.

Стосовно вище згаданого комунального підприємства «Київкомунсервіс» також можна констатувати дотримання дотаційного підходу як сталої практики. Наприклад, у 2020 році Київська міська рада прийняла рішення надати йому субсидію (державну допомогу) обсягом 3450000 грн. за рахунок міського бюджету. Більша частина коштів призначалися на закупівлю контейнерів для забезпечення збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів. Однак повідомлялося, що вся виділена для «Київкомунсервіс» сума надалі буде перерахована підрядним організаціям, що обираються через тендерну процедуру. Антимонопольний комітет України за результатами розгляду повідомлення про фінансову допомогу на підставі ст. 8 і ст. 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» прийшов до висновку, що зазначена субсидія не є державною допомогою у розумінні Закону [4]. З позицією Антимонопольного комітету варто погодитися. І навіть державною підтримкою виділення субсидії назвати не можна, оскільки вона передбачає застосування організаційних, адміністративних або інших заходів, але не включає прямого фінансування (грошової допомоги) [5, с. 175].

Ситуацію щодо встановлення окремих контейнерів, призначених для небезпечних відходів у складі побутових відходів, у 2022 році врегульовано на законодавчому рівні шляхом покла-

дення забезпечення встановлення контейнерів на органи місцевого самоврядування та організації розширеної відповідальності виробників (ч. 4 ст. 27 Закону України «Про управління відходами»).

Варто зазначити, що тарифи на побутові відходи залишаються регульованими [6], що не сприяє прибутковості, а також зацікавленості суб'єктів господарювання приватного сектора. Якщо врахувати, що конкурс для визначення підприємства, яке здійснюватиме вивезення побутових відходів, проводить орган місцевого самоврядування, можна дійти висновку, що орган підтримає вибір на користь комунального підприємства. Численні випадки, що є доказом цьому, зафіксували територіальні відділення Антимонопольного комітету України, виклавши дані аналізу у 2021 році [3].

У ч. 2 ст. 26 Закону України «Про управління відходами» до повноважень виконавчих органів місцевих рад віднесено визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів; визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами. Таким чином, зберігаються ризики прийняття рішень виконавчими комітетами на користь комунальних підприємств всупереч правилам конкуренції.

Досвід Німеччини, Франції, Великобританії та інших держав Європи свідчить про доцільність муніципалізації послуг з утилізації відходів. У Франції є приклади передачі утилізації відходів у володіння муніципалітетів після довгих років роботи за приватними договорами. Муніципалітети Німеччини також поновлюють самостійне надання послуг із утилізації відходів. Серед головних факторів, які спонукають до ремуніципалізації послуг, вказується неефективність роботи приватних підприємств, високі ціни та тарифи, необхідність підвищення контролю. Муніципальні органи Великобританії повернулися до самостійного надання послуг зі збору сміття і його переробки, оскільки діяльність приватних підприємств у цій сфері економічно нерентабельна, кошти витрачаються неефективно, а контроль недостатній [7].

Комунальні підприємства в Україні в основному займаються збиранням безпечних відходів, що не потребує ліцензії. Проте вони здійснюють й інші види діяльності, зокрема, ліцензійні, а тому мають ліцензії на надання послуг із захоронення побутових відходів, дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки при збиранні відходів, виконання робіт підвищеної небезпеки при комунальному обслуговуванні населення.

У випадках, коли діяльність комунальних підприємств у сфері поводження з твердими побутовими відходами включає надання послуг із захоронення таких відходів, комунальні підприємства можуть займати монопольне становище на ринку. Відповідно, суб'єкти господарювання інших форм власності, які діють на ринках послуг із збирання та вивезення побутових відходів, мають укладати угоди з комунальними підприємствами на отримання послуг із захоронення, а це надає комунальним підприємствам можливість установлювати умови діяльності потенційних конкурентів на ринках збирання та вивезення відходів, що за змістом є конкурентним порушенням.

Потрібно зауважити, що серед комунальних підприємств є й такі, що не провадять діяльність із збирання та вивезення відходів чи їх захоронення, але внаслідок виду своєї господарської діяльності утворюють та зберігають відходи. Ці підприємства теж вважаються суб'єктами поводження з відходами (відповідно до нового Закону «Про управління відходами» - суб'єктами у сфері управління відходами).

За чинним Законом України «Про відходи» комунальні підприємства, що діють у сфері поводження з відходами, з-поміж іншого мають право на: внесення пропозицій, пов'язаних з розміщенням, проектуванням, будівництвом та експлуатацією об'єктів поводження з відходами; одержання в установленому порядку пільг у разі участі у створенні об'єктів поводження з відходами; участь у розробленні місцевих і регіональних програм поводження з відходами.

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарюван-

ня у сфері управління відходами матимуть право: зберігати відходи на об'єктах оброблення відходів до проведення операцій з оброблення строком до одного року; брати участь у розробленні Національного плану управління відходами, регіональних, місцевих планів управління відходами та програми запобігання утворенню відходів у встановленому порядку; брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.

Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують створення полігонів для їх захоронення, затвердження місцевих і регіональних програм поводження з відходами та контроль за їх виконанням; вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами, зокрема і стосовно комунальних підприємств.

Певні застереження законодавець передбачив у ч. 3 ст. 34 Закону України «Про відходи» для суб'єктів господарської діяльності, у власності або у користуванні яких є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами. Вони зобов'язані зокрема забезпечити запобігання забрудненню небезпечними відходами навколишнього природного середовища, а у разі виникнення такого забруднення – ліквідувати забруднення та його наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я людини, ідентифікувати об'єкти поводження з небезпечними відходами відповідно до Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»; мати план локалізації та ліквідації аварії на об'єкті тощо [1].

Підприємства, на території яких зберігаються небезпечні відходи, відносяться до об'єктів підвищеної небезпеки.

Відповідальність суб'єкта господарської діяльності, у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами, за шкоду, яка може бути заподіяна аваріями на таких об'єктах життю, здоров'ю, майну фізичних та/або юридичних осіб, підлягає обов'язковому страхуванню відповідно до закону.

Комунальні підприємства, які впроваджують технології, спрямовані на зменшення обсягів утворення відходів, утилізують відходи в процесі виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюють їх збирання і заготовлю, будівництво підприємств і цехів, а також організують виробництво устаткування для утилізації відходів, беруть пайову участь у фінансуванні заходів щодо утилізації відходів та зменшенні обсягів їх утворення можуть отримувати: а) пільги щодо оподаткування прибутку від реалізації продукції, виготовленої з використанням відходів; б) пріоритетне державне кредитування; в) спеціальні державні субсидії на зменшення відсотків за банківські кредити, пов'язані з інвестиціями, що спрямовуються на утилізацію відходів і виготовлення відповідного устаткування; г) дотації з Державного бюджету України і місцевих бюджетів для перевезення відходів (вторинної сировини) чи напівфабрикатів, одержаних з цих відходів; д) інформацію щодо технологічних можливостей утилізації відходів; е) дотації з фондів охорони навколишнього природного середовища та інших джерел; є) пільги щодо поповнення обігових коштів, за умови цільового використання цих коштів для придбання та переробки відходів.

У ст. 56 Закону України «Про управління відходами» запропонована дещо інша система заходів стимулювання утворювачів та власників відходів, серед яких і комунальні підприємства. Її особливістю є наявність негативного стимулювання, як-от оподаткування продукції, відходи якої спричиняють значний негативний вплив на навколишнє природне середовище. Загалом система стимулювання спрямована на заохочення повторного використання та відновлення відходів. Частиною 2 ст. 56 зазначеного акта передбачено, що Законом можуть встановлюватися також інші економічні інструменти для запобігання утворенню відходів, забезпечення їх рециклінгу та іншого відновлення, зокрема пільгове оподаткування екологічних видів продукції, пільгове кредитування і субсидіювання екологічних проектів, надання дотації на придбання природоохоронного обладнання, прискорені строки амортизації природоохоронного обладнання. Видається, що ці заходи стимулювання

уже повинні бути законодавчо закріплені з метою забезпечення повного арсеналу можливостей заохочення добросовісної поведінки суб'єктів у сфері відходів.

Варто погодитися з твердженням О. Мельник та Н. Обіюх, що управління у сфері поводження з відходами передбачає необхідність як формування належної сучасної інфраструктури, так і вільного доступу жителів територіальних громад до інформації про відходи [8, с. 127]. Для виконання таких завдань має бути сформована узгоджена система нормативно-правових актів різних рівнів. Йдеться про вдосконалення природоохоронних законів, законів у сфері господарювання, у сфері місцевого самоврядування та державного управління. Обов'язковою умовою покращення законодавства має бути його відповідність стандартам ЄС стосовно відходів.

На нашу думку, стрижнем законодавчих змін потрібно розглядати юридичну відповідальність всіх суб'єктів, які мають відношення до відходів, зважаючи на те, що перелік правопорушень суттєво збільшується.

Оскільки процес децентралізації влади призвів до розширення управлінських повноважень на місцевому рівні, не менш важливо, щоб на місцевому рівні здійснювалося державно-приватне партнерство, а також партнерство між територіальними громадами і суб'єктами підприємництва приватного сектора економіки для вирішення проблем з відходами. Вбачається корисною співпраця комунальних підприємств у сфері управління відходами та приватних партнерів, залучення приватних інвестицій для технологічного оновлення матеріальної бази підприємств, технічного переоснащення об'єктів оброблення побутових відходів.

Відповідно до положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» можливе спільне фінансування будівництва, реконструкції та/або утримання об'єктів оброблення побутових відходів, реалізація спільних проєктів, спільне фінансування (утримання) підприємства, установи та організації комунальної форми власності, утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій, спільного органу управління за ініціативою кількох територіальних громад [2].

У наукових дослідженнях акцентується на необхідності прийти до розуміння «відходів» як складової публічного майна, належне використання якого дозволяє вирішити стратегічні задачі держави із запровадження концепції використання вторинної сировини задля задоволення потреб у енергозбереженні, а також задоволенні інших споживчих потреб населення. Саме такий підхід має бути основою для здійснення подальшої реформи системи законодавства про відходи і він заслуговує підтримки [9, с. 259].

На основі викладеного зауважимо на наступних **висновках**.

1. Доцільно надати пріоритет саме діяльності комунальних підприємств у сфері збирання, вивезення, утилізації і переробки, відновлення, захоронення відходів, але вдосконалити систему контролю за їх діяльністю, особливо з боку Антимонопольного комітету України.

2. Необхідно відмовитися від дотаційного підходу до господарської діяльності комунальних підприємств у сфері відходів. Запровадити альтернативні механізми для оздоровлення цих підприємств та забезпечення їх прибутковості.

3. Стимулювання підприємств, що впроваджують нові технології утилізації відходів та їх зменшення, повторного використання та рециклінгу є недостатнім за обсягами й видами і потребує відповідального ставлення органів місцевого самоврядування та уповноважених державних органів, планування і реалізації заходів стимулювання. Доцільно на законодавчому рівні розширити перелік заходів стимулювання шляхом зміни деклараційної норми частини другої ст. 56 Закону України «Про управління відходами» та перенесення перелічених у ній економічних інструментів для запобігання утворенню відходів у частину першу ст. 56 зазначеного нормативно-правового акта.

Література

1. Про відходи: Закон України від 5 бер. 1998 р. № 187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 36. Ст. 242.

2. Про управління відходами: Закон України від 20 чер. 2022 р. № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>

3. Аналіз деяких чинників впливу державних та комунальних підприємств на конкуренцію на товарних ринках. Аналітичні матеріали. Анти-монопольний комітет України. 2021. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/613/5d9/a4c/6135d9a4c238a290240634.pdf>

4. Рішення Антимонопольного комітету України від 16 січ. 2020 р. № 32-р. URL: https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2020/3/4/32_16.01.2020.pdf

5. Орлова І.М. Підходи до визначення поняття «державна допомога суб'єктам господарювання». *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 4(61). С. 172-178. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.61.16366>

6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

7. Романюк Олексій. Про сучасні тенденції в сфері громадського обслуговування. URL: <https://auc.org.ua/novyna/remunicypalizaciya-sfery-gromadskyyh-poslug-yevropeyskyy-dosvid>

8. Мельник О., Обіюх Н. Правові аспекти регулювання відносин у сфері поведження з побутовими відходами на муніципальному рівні в Україні та ЄС в умовах децентралізації. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 127-131.

9. Плохий В.М. Техногенні відходи як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Право і суспільство*. 2020. № 3. С. 255-260.

References

1. Pro vidkhody: Zakon Ukrainy vid 5 ber. 1998 r. № 187/98-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1998. № 36. St. 242.

2. Pro upravlinnia vidkhodamy: Zakon Ukrainy vid 20 cher. 2022 r. № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>

3. Analiz deiakykh chynnykiv vplyvu derzhavnykh ta komunalnykh pidpriemstv na konkurentsiiu na tovarnykh rynkakh. *Analitichni materialy. Antymonopolnyi komitet Ukrainy*. 2021. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/613/5d9/a4c/6135d9a4c238a290240634.pdf>

4. Rishennia Antymonopolnoho komitetu Ukrainy vid 16 sich. 2020 r. № 32-r. URL: https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2020/3/4/32_16.01.2020.pdf

5. Orlova I.M. Pidkhody do vyznachennia poniatia «derzhavna dopomoha subiekтам hospodariuvannia». *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne право»*. Kyiv: NAU, 2021. № 4(61). S. 172-178.

6. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21 trav. 1997 r. № 280/97. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1997. № 24. St. 170.

7. Romaniuk Oleksii. Pro suchasni tendentsii v sferi hromadskoho obsluhovuvannia. URL: <https://auc.org.ua/novyna/remunicypalizaciya-sfery-gromadskyyh-poslug-yevropeyskyy-dosvid>

8. Melnyk O., Obiiukh N. Pravovi aspekty rehuliuвання vidnosyn u sferi povodzhennia z pobutovymy vidkhodamy na munitsypalnomu rivni v Ukraini ta YeS v umovakh detsentralizatsii. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i право*. 2019. № 3. S. 127-131.

9. Plokhyy V.M. Tekhnohenni vidkhody yak obiekt administratyvno-pravovoho rehuliuвання. *Pravo i suspilstvo*. 2020. № 3. S. 255-260.

**FEATURES OF ECONOMIC ACTIVITIES
OF MUNICIPAL ENTERPRISES RELATED TO WASTE**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mails: iryna.timush@npp.nau.edu.ua, 7289480@stud.nau.edu.ua

Goal: identifying the peculiarities of the economic activity of communal enterprises, for which activity in the field of waste management/waste management is the main one, forming proposals to eliminate the shortcomings of the legal regulation of such activity and improving the relevant legislation. **Research methods:** general (analysis, synthesis, comparison, induction, deduction) and special research methods (systemic-functional, formal-logical, formal-legal) are applied in combination. **Results:** it has been proven that today communal enterprises remain the main type of economic entities in the field of waste at the local level. Their business activities are mostly unprofitable and subsidized. Local self-government bodies and communal enterprises themselves, whose main activity is related to waste, do not contribute to the competition of business entities in the field of waste. The new Law of Ukraine «On Waste Management» preserves the risks of negative influence of local self-government bodies on the competition of business entities in the field of waste. This normative legal act specifies the rights and obligations of various business entities in the field of waste management, giving a prominent place to the utility company – the administrator of household waste management services. The priority of the activities of municipal enterprises in the field of collection, removal, utilization and processing, disposal of waste is substantiated, provided that the system of control over their activities is improved, especially by the Antimonopoly Committee of Ukraine. It is necessary to form a coordinated system of normative legal acts of different levels. **Discussion:** feasibility of municipalization of waste disposal services, regulation of tariffs for household waste, which does not contribute to the profitability of enterprises, types and volumes of incentives for communal enterprises operating in the field of waste, implementation of public-private partnerships, as well as partnerships between territorial communities and subjects of private entrepreneurship sectors of the economy to solve waste problems.

Key words: economic activity; communal enterprises; waste; waste management.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2022